ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **H. A.**, zastoupen Mgr. Miroslavem Dongresem, advokátem se sídlem Dolní náměstí 679/5, Jablonec nad Nisou, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 4. 2023, č. j. 57 A 8/2023-53,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 4 114 Kč, a to do třiceti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Miroslava Dongrese, advokáta.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný vydal dne 14. 12. 2022 rozhodnutí č. j. OAM-3844-21/ZR-2022, kterým žalobci zrušil povolení k trvalému pobytu dle § 87l odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále též „zákon o pobytu cizinců"), a dále mu stanovil lhůtu k vycestování z České republiky.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného správní žalobou. Rozsudkem ze dne 11. 4. 2023, č. j. 57 A 8/2023-53, Krajský soud v Plzni (dále též „krajský soud") rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (výrok I). Výrokem II uložil žalovanému povinnost uhradit žalobci náklady řízení ve výši 11 228 Kč k rukám zástupce žalobce. Podle krajského soudu žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav věci stran zásahu rozhodnutí do

soukromého a rodinného života žalobce. Podle krajského soudu se žalovaný řádně nezabýval důsledky rozhodnutí pro žalobce, resp. jeho rodinu. Řádně nezkoumal zásah do nejlepšího zájmu žalobcových (nezletilých) dětí, jakož ani otázku zdravotního stavu žalobce. Uvedené otázky měl přitom zkoumat z úřední povinnosti. Jednalo se o řízení vedené z moci úřední, ve kterém má žalovaný povinnost náležitě zjistit skutečný stav věci. Krajský soud zavázal žalovaného, aby v dalším řízení doplnil důkazní materiál stran uvedených otázek a důkladně se zabýval zásahem svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Napadený rozsudek krajského soudu, stejně jako veškerá zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Rozsudek krajského soudu napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tedy z důvodu vad v řízení před krajským soudem a z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Stěžovatel souhrnně dovozoval, že žalobou napadené rozhodnutí odpovídá požadavkům právní úpravy, jakož i návazné judikatury, a krajský soud proto pochybil, pokud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí. Stěžovatel byl názoru, že náležitě zjistil skutečný stav věci, resp. řádně odůvodnil, proč nelze hodnotit dopad napadeného rozhodnutí do rodinného i soukromého života žalobce jako nepřiměřený. V tomto ohledu akcentoval i pasivitu žalobce v řízení. Podle názoru stěžovatele krajský soud nadto danou věc posuzoval nikoliv v žalobou vymezeném rozsahu, nýbrž i nad rámec žalobních bodů. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Navrhl rovněž, aby soud vyslovil, že žalobce je povinen stěžovateli vrátit zaplacené náklady řízení v částce 11 228 Kč.

IV.

[4] Žalobce podal písemné vyjádření ke kasační stížnosti, ve kterém se ztotožnil s rozsudkem krajského soudu. Kasační námitky důvodnými neshledal. Krajský soud správně dovodil, že nebyl náležitě zkoumán zásah do soukromého a rodinného života žalobce. Řízení bylo zahájeno z moci úřední a správní orgán byl povinen zjistit všechny skutečnosti, resp. objektivní pravdu. Takto však nepostupoval. Stěžovatel rozhodl věc tzv. „od stolu“, aniž by dostál zásadě materiální pravdy. Stěžovatel přitom věděl o žalobcových nezletilých dětech. To, že žalobce přišel o končetinu, je pak objektivně viditelné; nebylo potřeba žádných lékařských zpráv. Postup stěžovatele lze označit za „přepjatě formalistický“. K návrhu stěžovatele na vrácení nákladů za řízení o žalobě pak žalobce uvedl, že žádné náklady nebyly ze strany stěžovatele uhrazeny. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud se předně zabýval naplněním stížního důvodu dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., dle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudků krajských soudů vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS), podle níž jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, je povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví dle § 54 odst. 2 s. ř. s.). To potvrzuje i navazující judikatura Ústavního soudu, např. nález ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS, v němž Ústavní soud vyslovil, že „*odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena.*“ Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, vyslovil, že pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“ Nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, podle něhož lze „*za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody.*“

[9] Uvedená kritéria napadený rozsudek splňuje. Z rozsudku je patrné, z jakého skutkového stavu krajský soud vyšel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Krajský soud náležitě odůvodnil, z jakého důvodu přistoupil ke zrušení stěžovatelova rozhodnutí. Nesouhlas stěžovatele se závěry krajského soudu, resp. odůvodněním napadeného rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, či ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163). Nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, či ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost je vyhrazeno jen těm nejzávažnějším vadám

rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze dané rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, atp.). Takovými vadami napadený rozsudek krajského soudu rozhodně netrpí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se krajský soud nedopustil ani žádné jiné vady ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud neshledal ani naplnění stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Z judikatury vyplývá, že stížnostní důvod dle výše uvedeného ustanovení s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 Afs 1/2009-48, či ze dne 22. 12. 2011, č. j. 6 Ads 126/2011-124 atp.).

[11] Nejvyšší správní soud nikterak nezpochybňuje závažnost porušování právních předpisů žalobcem, jakož ani přístup žalobce k danému řízení, souhlasí však s krajským soudem, že i přes to bylo na stěžovateli, aby náležitě zkoumal dopady svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Takovou povinnost stěžovateli ukládá § 87l odst. 1 zákona o pobytu cizinců, resp. § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, jakož i navazující judikatura.

[12] Podle § 87l odst. 1 zákona o pobytu cizinců ministerstvo rozhodnutím *zruší povolení k trvalému pobytu, jestliže držitel tohoto povolení a) ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, není-li zahájeno řízení o správním vyhoštění, […] nebo e) byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, […] za podmínky, že rozhodnutí bude přiměřené z hlediska zásahu do jeho soukromého nebo rodinného života.*

[13] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí dle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, **zdravotní stav** (zvýrazněno soudem), povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.

[14] V případech, které spojují otázku možného porušení práva na respektování rodinného či soukromého života a otázku nuceného vycestování cizince, je třeba zohlednit čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, resp. judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, která ukládá posoudit zejména: (1) rozsah, v jakém by byl rodinný nebo soukromý život narušen, (2) délku pobytu cizince ve smluvním státě, který hodlá cizince vyhostit, (3) rozsah sociálních a kulturních vazeb na tento stát, (4) existenci nepřekonatelné překážky k rodinnému či soukromému životu v zemi původu, např. nemožnost rodinného příslušníka následovat cizince do země jeho původu, (5) „*imigrační historii* “ cizince, tedy porušení pravidel cizineckého práva v minulosti, (6) povahu a závažnost porušení veřejného pořádku či trestného činu spáchaného cizincem (viz např.

rozsudek velkého senátu ze dne 18. 10. 2006, *Üner proti Nizozemsku*, č. 46410/99, body 57-58, a rozsudky ze dne 31. 1. 2006, *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, stížnost č. 50435/99, bod 39, či ze dne 28. 6. 2011, *Nunez proti Norsku*, stížnost č. 55597/09, bod 70).

[15] Kasační soud předně souhlasí s krajským soudem, že stěžovatel při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí náležitě nezohlednil zdravotní stav žalobce. Soud připomíná, že stěžovatel vedl řízení z moci úřední, ve kterém měla být žalobci uložena povinnost. Řízení zahájené z moci úřední je ovládáno zásadou vyšetřovací. Důkazní břemeno ohledně řádně zjištěného skutkového stavu tíží správní orgány, tj. stěžovatele. Správní orgán je v takovém řízení povinen opatřovat podklady pro rozhodnutí, a to z úřední povinnosti. Je povinen zjišťovat všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu, jakož i veškeré okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. Tato povinnost přitom správní orgán tíží nehledě na procesní aktivitu účastníka řízení (srov. § 3, § 50 odst. 2 a 3 správního řádu a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 Azs 12/2015-38, ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 Ads 44/2010-132, či ze dne 16. 11. 2020, č. j. 1 Azs 284/2020-19). „*Správní řád zdůrazňuje též zásadu objektivního a nestranného přístupu, podle které je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. Je to tedy správní orgán, který nese v tomto typu řízení odpovědnost za řádné soustředění podkladů pro rozhodnutí a případně také odpovědnost za nesplnění této povinnosti*“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013-69, či ze dne 16. 11. 2020, č. j. 1 Azs 284/2020-19, atp.). Obecná povinnost správních orgánů opatřovat podklady pro rozhodnutí a postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jde „ruku v ruce“ s povinností účastníků řízení poskytnout veškerou potřebnou součinnost, případně označit důkazy na podporu jejich tvrzení (viz § 50 odst. 2 a § 52 v návaznosti na § 3 správního řádu). „*Pasivita žalobce ve správním řízení však nezbavuje správní orgán jeho zákonné povinnosti k dostatečnému zjištění skutkového stavu.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2020 č. j. 1 Azs 284/2020-19). Správní orgán při zjišťování podstatných skutečností zpravidla může vycházet jen z toho, co uvede a osvědčí účastník, resp. nemůže dál, než kam jej účastník pustí. To však neplatí v případě, jestliže jsou relevantní skutečnosti správnímu orgánu v době rozhodování známy nebo v průběhu správního řízení vyšly najevo (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 72/2019-32, či ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011-48, Sb. NSS č. 2412/2011).

[16] Ze spisu přitom stěžovateli muselo být známo, že došlo k významnému zhoršení žalobcova zdravotního stavu. V tomto ohledu odkazuje soud na ve spisu založené vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí, v němž se mj. uvádí, že: „*Rodiče nezl. dětí spolu žili do roku 2021 ve společné domácnosti. Do roku 2018 otec rodinu finančně zabezpečoval a podílel se na výchově dětí. V roce 2018 však měl nehodu, po které již nebyl schopen pracovat.*“ Zásadní zhoršení zdravotního stavu žalobce, jakož i omezená schopnost pracovní schopnosti pak vyplývá i z rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ve věci sp. zn. 98 T 9/2020, resp. rozsudku Vrchního soudu v Praze ve věci sp. zn. 3 To 58/2021. I z nich se podává, že žalobce (v době vydání napadeného rozhodnutí ve věku 59 let) má vážné zdravotní postižení způsobené těžkým úrazem; je po amputaci nohy, utrpěl dvakrát úraz hlavy a má omezenou hybnost pravé ruky, pohybuje se na invalidním vozíku. Žalobce se neobejde bez cizí pomoci při pohybu, překonávání bariér a potřebuje asistenci i při oblékaní a hygieně.

[17] Jak již bylo výše uvedeno, právní úprava ukládá zohlednit správnímu orgánu při posuzování přiměřenosti rozhodnutí vedle dalších tam vyjmenovaných kritérií i zdravotní stav cizince (§ 174a zákona o pobytu cizinců), což akcentuje i judikatura. „*Správní orgán musí vedle jednotlivých aspektů obsažených v § 174a zákona o pobytu cizinců zohlednit i další obdobná kritéria, budou-li v konkrétním řízení zjištěna. Správní orgán nemusí všech jedenáct kritérií v rozhodnutí výslovně vyjmenovávat. Je však třeba trvat na požadavku, aby z rozhodnutí bylo zřejmé, že ve vztahu k nim činil skutková zjištění a posuzoval je*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2019, č. j. 5 Azs 55/2019-24). Jak však správně dovodil krajský soud, v souladu s uvedeným stěžovatel nepostupoval. Zdravotnímu stavu žalobce se přes výše uvedené skutečnosti náležitě nevěnoval, ačkoliv disponoval na základě obsahu spisu informacemi, ze kterých vyplývalo, že u žalobce došlo k významnému zhoršení zdravotního stavu, které zcela jistě mohlo mít i relevanci z hlediska posuzování přiměřenosti do soukromého a rodinného života. Již pro výše uvedené bylo třeba rozhodnutí stěžovatele bez dalšího zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[18] Nad rámec uvedeného stran druhého důvodu, na kterém krajský soud vystavěl zrušení rozhodnutí stěžovatele, soud dodává, že z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39, či nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19), vyplývá pro stěžovatele i povinnost zkoumat otázku nejlepšího zájmu nezletilých dětí ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Uvedený zájem je předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Zájem nezletilého dítěte je „*potřeba vnímat jako středobod úvah o přiměřenosti daného rozhodnutí. Předně tak musí správní orgán v daném řízení zájem nezletilého dítěte definovat, a teprve následně s ohledem na takto vymezený zájem posuzovat přiměřenost*“. (...) *Skutečnost, že oddělení dítěte od jednoho z rodičů je dle Úmluvy o právech dítěte za určitých kvalifikovaných okolností možné, však sama o sobě nemůže znamenat, že předmětné rozhodnutí je přiměřené. Naopak je třeba pečlivě definovat nejlepší zájem nezletilého dítěte stěžovatele v tomto konkrétním případě, zkoumat, do jaké míry by byl zrušením platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele narušen, a poměřovat takovou újmu s veřejným zájmem na ztrátě pobytového oprávnění stěžovatele.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39). Hledisko nejlepšího zájmu dítěte přenáší Evropský soud pro lidská práva i do posuzování zásahů smluvních stran Úmluvy do rodinného života cizinců ve smyslu čl. 8 Úmluvy, jež se dotýkají nezletilých dětí. Pro kvalifikované posouzení nejlepšího zájmu dítěte je zásadní dostatečné množství informací, na jejichž základě budou mít správní orgány přehled o skutečné rodinné situaci cizince a jeho dítěte (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, jakož i již zmiňované rozsudky téhož soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, a ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52). Rozpor s čl. 8 Úmluvy nastane za situace, kdy jsou odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí nedostatečná a neobsahují náležité posouzení protichůdných zájmů. V takovém případě nelze dovozovat přesvědčivé prokázání, že zásah byl přiměřený sledovanému účelu a byl odůvodněn naléhavou společenskou potřebou (srov. např. rozsudek ESLP ze dne 21. 6. 2012, *Fernsehgesellschaft SRG proti Švýcarsku,* stížnost č. 34124/06, bod 65 a rozsudky Nejvyššího správního ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, jakož i rozsudku téhož soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, a ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52). I podle judikatury

Ústavního soudu by náležité a konkrétní posouzení nejlepšího zájmu dítěte mělo být obsaženo v odůvodnění daného rozhodnutí. Např. podle nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu patří mezi řízení, jejichž účelem sice není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte (tj. přímo rozhodovat o jeho právech a povinnostech), nicméně toto řízení má na dítě nezpochybnitelný právní dopad. Proto i v tomto typu řízení je nezbytné zvažovat např. míru péče cizince o dítě, míru faktické závislosti dítěte na cizinci, hloubku jejich vzájemného emočního vztahu, ale i míru, v jaké byl trestný čin spáchán vůči dítěti, a míru ohrožení řádného vývoje dítěte v případě, že rodič zůstane na území České republiky. Zkoumání uvedených otázek musí nalézt odraz v písemném vyhotovené správního rozhodnutí (srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39, ze dne 19. 2. 2021, č. j. 5 Azs 11/2020-53).

[19] Ačkoliv se stěžovatel otázce nejlepšího zájmu žalobcových dětí věnoval, nelze jeho posouzení považovat za zcela souladné s východisky shora označené judikatury. Jak správně dovodil krajský soud, stěžovatel neučinil nejlepší zájem nezletilých dětí žalobce středobodem svých úvah o přiměřenosti napadeného rozhodnutí, resp. náležitě nevyvažoval mezi nejlepším zájmem nezletilých dětí a konkurujícím veřejným zájmem na ochraně společnosti ve smyslu výše uvedené judikatury (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39). Stěžovatel měl s ohledem na obsah spisu pokračovat ve zjišťování relevantních skutečností stran zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. S krajským soudem lze souhlasit i v tom, že stěžovatel měl řadu možností, jak řádně zjistit skutečný stav věci. Vedle důkladného zohlednění ve spisu obsažených podkladů mohl provést výslech žalobce, jeho manželky, žalobcových nezletilých dětí atp. Stěžovatel i z hlediska nejlepšího zájmu dítěte opakuje obecný argument stran povahy a způsobu protiprávní činnosti žalobce. Z výše uvedené judikatury však vyplývá, že i v případě, že se cizinec dopouštěl protiprávní činnosti, je třeba, aby správní orgán definoval zájem cizincových nezletilých dětí (jejichž existence byla stěžovateli známa) a následně s ohledem na takto vymezený zájem posuzoval přiměřenost zásahu do něj. Jen tak lze posoudit, zda správní orgán věnoval dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte a případným konkurujícím veřejným zájmem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39). Uvedeným kasační soud nikterak nenaznačuje, že by vždy musel převážit zájem na zachování soukromého a rodinného života nad zájmy státu, na jehož území cizinec pobýval (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011-47, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. III. ÚS 1147/13, či ze dne 13. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 85/04). Úkolem správního orgánu je však všechny rozhodné skutečnosti náležitě zjistit a návazně důkladně posoudit (viz výše). Povaha trestné činnosti, její četnost atp. zcela jistě hraje významnou roli v rámci uvedeného posuzování (poměřování). To platí obzvláště za situace, kdy se tato negativně projevovala ve sféře samotných dětí. V tomto ohledu lze zmínit např. trestní příkaz Okresního soudu v Semilech ze dne 24. 1. 2019, č. j. 4 T 163/2018-134, podle něhož se žalobce dopouštěl zavrženíhodného jednání i na svých dětech. Tento aspekt však stěžovatel v rámci zjišťování nejlepšího zájmu nezletilých dětí vůbec nehodnotil. Jak přitom zdejší soud uvedl výše, správní orgán je povinen při posuzování nejlepšího zájmu dítěte zjistit a vyhodnotit veškeré relevantní skutečnosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, ze dne 19. 2. 2021, č. j. 5 Azs 11/2020-53, ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52 atp.).

[20] Judikaturu akcentovanou stěžovatelem pak Nejvyšší správní soud neshledává přiléhavou pro daný případ. Stěžovatelem označená judikatura neřešila skutkově a právně identickou situaci, ke které došlo v dané věci. Podstatou rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 22. 6. 2015, č. j. 52 A 54/2015, bylo přezkoumání rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti žalobce o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky. Jednalo se tak o jiný typ správního řízení, tj. řízení zahájené na návrh (srov. § 44 správního řádu). V nyní posuzovaném případě se však jedná o řízení zahájené z moci úřední (viz výše a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2021, č. j. 3 Azs 5/2020-77). Rozsudek krajského soudu je souladný i se závěrem rozsudku zdejšího soudu ze dne 20. 1. 2016, č. j. 2 Azs 271/2015-38, podle něhož „*ačkoliv bylo řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu stěžovatele zahájeno z moci úřední, nelze po příslušných správních orgánech požadovat, aby pouze z vlastní iniciativy pátraly po osobách, k nimž by stěžovatel mohl mít vytvořeny blízké vazby a které by případně mohly prokázat skutečnosti svědčící ve prospěch stěžovatele, tj. nepřiměřenost zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Je totiž nepochybně na samotném cizinci, aby přesvědčivým způsobem tvrdil, resp. nabídl důkazy o tom, že v jeho případě existuje překážka bránící vydání rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu.*“ V nynější věci byl stěžovatel s okruhem žalobci blízkých osob obeznámen. I přesto však jejich názor na danou věc nezjišťoval. Změnu v nazírání na nyní posuzovaný případ nelze dovodit ani na základě stěžovatelovy citace rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2017, č. j. 11 A 89/2015-74. Ten totiž opřel své závěry o usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2016, č. j. 10 As 24/2015-58, kterým desátý senát Nejvyššího správního soudu postoupil k rozhodnutí věc rozšířenému senátu téhož soudu. Městský soud v Praze, aniž by vyčkal rozhodnutí rozšířeného senátu, převzal některé z tam uvedených závěrů. Rozšířený senát následně o věci rozhodl usnesením ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71, kterým původní názor desátého senátu (převzatý označeným rozsudkem Městského soudu v Praze) korigoval. Mj. uvedl, že „*je plně v souladu se zásadou plné jurisdikce, aby žalobce ve věcech správního trestání v řízení před krajským soudem použil i taková žalobní tvrzení zpochybňující zjištěný skutkový a právní stav a jim odpovídající důkazní návrhy, které dříve neuplatnil v řízení o přestupku před správními orgány. Skutečnost, že obviněný z přestupku byl v řízení před správními orgány zčásti nebo zcela pasivní, automaticky neznamená, že jeho tvrzení zpochybňující zjištěný skutkový a právní stav a jim odpovídající důkazní návrhy, které jako žalobce poprvé uplatnil až v řízení před krajským soudem, jsou bez dalšího nepřípustné.*“ Dále pak dodal, že „*v rámci přezkumu napadeného rozhodnutí je krajský soud povinen zkoumat, zda správní orgány bez ohledu na způsob obhajoby obviněného v řízení o přestupku dostály své povinnosti zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 správního řádu).*“ Přehlédnout nelze ani další odlišnosti věci sp. zn. 11 A 89/2015 s nyní posuzovanou věcí (zejména pak předmětnou změnu zdravotního stavu). Důvod ke zrušení rozsudku pak nelze shledat ani na základě další stěžovatelem označené judikatury správních soudů (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2016, č. j. 2 Azs 271/2015-38, ze dne 6. 12. 2011, č. j. 8 As 32/2011-60, ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 367/2018-34, a řadě dalších). Ani v nich nebyla posuzována identická skutková a právní situace, ke které došlo v dané věci. Na danou věc přiléhá judikatura akcentovaná krajským soudem (srov. zejména rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, a ze dne 18. 10. 2022, č. j. 5 Azs 33/2022-39). Nezákonnost rozsudku krajského soudu nelze dovodit ani na základě další stěžovatelovy argumentace. Dle názoru kasačního soudu mají závěry rozsudku krajského soudu plnou oporu v právní úpravě a obsahu spisu. Nelze souhlasit ani

s tím, že by krajský soud nepřípustně suploval roli žalobce, resp. že by danou věc posuzoval nikoliv v žalobou vymezeném rozsahu, nýbrž i nad rámec žalobních bodů. I v tomto ohledu postupoval krajský soud zcela v souladu s východisky shora označené judikatury. Ta připouští zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, i když nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů (viz i usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS).

[21] Krajský soud proto nepochybil, pokud přistoupil ke zrušení stěžovatelova rozhodnutí a návazně mu uložil povinnost uhradit náklady řízení. Nejvyšší správní soud s nosnými závěry krajského soudu souzní a v podrobnostech na ně odkazuje. Z tohoto důvodu nemohl shledat případnou polemiku stěžovatele s nimi.

[22] Výše uvedeným Nejvyšší správní soud nikterak nezlehčuje závažnost žalobcem páchané protiprávní činnosti, jakož ani další stěžovatelem akcentované skutečnosti. Ty jsou pro dané řízení zcela jistě relevantní. Ani článek 8 Úmluvy neukládá státům všeobecný požadavek na respektování volby dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu. Žádné subjektivní ústavně zaručené právo cizince na pobyt na území České republiky neexistuje, neboť je věcí suverénního státu, za jakých podmínek připustí pobyt cizinců na svém území. Je třeba mít na paměti i zájmy státu na zachování veřejného pořádku, vnitřní bezpečnosti, řádném fungování imigračního systému atp. (vedle výše uvedené judikatury srov. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011-47, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. III. ÚS 1147/13, či ze dne 13. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 85/04). V případě cizince, který vlastní trestnou činností narušuje závažným způsobem chráněný zájem státu, zde existuje veřejný zájem na tom, aby takový cizinec na území České republiky nepobýval. Z hlediska tohoto kritéria jde tedy o hodnocení hovořící ve výrazný neprospěch žalobce. „*Na stranu druhou však musí být závěry o přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, o jehož zrušení trvalého pobytu se jedná, opřeny o dostatečně zjištěný skutkový stav a individuálně určena přiměřenost konkrétního zásahu dle kritérií vytyčených zejména judikaturou ESLP.*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2020, č. j. 1 Azs 284/2020-19).

[23] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že neshledal na podkladě kasačních námitek důvod ke zrušení napadeného rozsudku krajského soudu. Neshledal ani existenci vad, ke kterým by byl povinen přihlédnout *ex offo* (viz např. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci soud rozhodl na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

[24] O náhradě nákladů tohoto řízení kasační soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti neúspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce (jako úspěšný účastník řízení) má tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v tomto řízení důvodně vynaložil. Tyto náklady se sestávají z odměny zástupce žalobce, který v řízení učinil jeden právní úkon – vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Za tento úkon náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního

tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Z důvodu, že zástupce žalobce je plátcem DPH, zvýšil soud odměnu zástupce o částku odpovídající této dani. Celkem je tedy stěžovatel povinen žalobci na náhradě nákladů řízení zaplatit 4 114 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2023

Tomáš Foltas
předseda senátu